

Plenum

Tisdag 20.4.2021 kl. 14.00—15.03

6. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 37 kap. i strafflagen

Regeringens proposition RP 52/2021 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Tarja Filatov: Ärende 6 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till lagutskottet.

För remissdebatten reserveras högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Minister Henriksson, var så god.

Debatt

14.34 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhe-mies, värderade talman! Tällä esityksellä ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia. Esityksellä täydennettäisiin rikoslain jo voimassa olevia, maksuvälinepetoksia koskevia säännöksiä. Päivitysten taustalla on EU:n direktiivi, joka pantaisiin kansallisesti täytäntöön tällä esityksellä. Direktiiviä on edeltänyt samoja rikoksia koskeva EU:n puitepäättös vuodelta 2001, jota direktiivi täydentää.

Maksuvälinepetoksia tehdään nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä, ja ne ovat usein valtioiden rajat ylittäviä. Tämän vuoksi on tärkeää, että rikoslainsäädäntö on ajantasaista ja riittävän kattavaa kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Suomen lainsäädäntö vastaa rangaistavuuden alan osalta jo nykyään suurelta osin direktiivin velvoitteita. Rikoslain säännökset ovat tekniikkaneutraaleja ja monissa kohdin maksuvälineiden teknisten ominaisuuksien osalta edistysellisempiä kuin EU-lainsäädäntö.

Direktiivin uutuus on, että se koskisi myös virtuaalivaluuttoja maksuvälineenä. Tämän vuoksi esityksessä on selkeästi ulotettu maksuvälineen käsite koskemaan virtuaalivaluuttoja samoin kuin sähköistä rahaa.

Värderade talman! Betalningsmedelsbrotten sker i en snabbt föränderlig omgivning och är ofta gränsöverskridande. Därför är det viktigt att straffrättslagstiftningen är uppdaterad och tillräckligt omfattande i alla EU:s medlemsstater. Finlands lagstiftning motsvarar redan i nuläget till stora delar skyldigheterna i direktivet när det gäller området för straffbarhet. Bestämmelserna i strafflagen är teknikneutrala och när det gäller betalningsmedlens tekniska egenskaper är bestämmelserna till stora delar progressivare än EU-lagstiftningen. En nyhet i direktivet är att det också gäller virtuella valutor i egenskap av betalningsmedel. Därför utsträcks begreppet betalningsmedel i propositionen till att entydigt omfatta virtuella valutor liksom även elektroniska pengar.

Punkt i protokollet PR 43/2021 rd

Arvoisa puhemies! Esityksessä on pääosin rajauduttu direktiivin täytäntöönpanon kannalta välttämättömiin muutoksiin. Tämä on lakivaliokunnan käytännössä vakiintunut lähestymistapa. Lakivaliokunta on katsonut, että yksittäisen unionin instrumentin seurauksena ei ole perusteltua lähteä toteuttamaan alaltaan ja vaikutukseltaan laaja-alaisempia rikosoikeudelliseen lainsäädäntöön kohdistuvia muutoksia. Tästä syystä esityksessä ehdotetaan, että rikoslakiin säädetään nykyisten maksuvälinepetossäännösten lisäksi uusi maksuvälineriosta koskeva erityissäännös ja sille törkeä ja lievä tekemuoto. Ne korvaisivat maksuvälineiden osalta rikoslain yleiset säännökset varkaudesta ja väärennyksestä. Erityisesti direktiivin enimmäisrangaistusta koskevat velvoitteet ulottaisivat direktiivin vaikutukset rikoslaissa laajalti myös muihin kuin maksuvälineisiin kohdistuviin rikoksiin, jollei kyseisiä erityissäännöksiä säädettäisi.

Direktiivin velvoitteiden vuoksi maksuvälineisiin kohdistuvien rikosten rangaistusasteikkoja ankaroitettaisiin useissa kohdin. Törkeistä tekemuodoista säädettäisiin viiden vuoden enimmäisrangaistus nykyisen neljän vuoden sijaan. Maksuvälinepetoksen valmistelun enimmäisrangaistus korotettaisiin yhdestä vuodesta kahteen vuoteen vankeutta.

Esityksessä on eräissä yksityiskohdissa ulotettu kansallinen lainsäädäntö pidemmälle kuin direktiivi velvoittaa. Tähän on syynä pyrkimys rikoslain säännösten selkeyteen ja tarpeettoman yksityiskohtaisten säännösten välttämiseen. Direktiivin velvoitteita pidemmälle meneviin ratkaisuihin on myös teon moitittavuuteen ja maksujärjestelmän luotettavuuden turvaamiseen liittyviä kriminaalipoliittisesti hyväksyttäviä perusteita. Esimerkiksi laittomasti hankittuihin tai väärennettyihin maksuvälineisiin liittyvät jatkotoimet, kuten niiden siirto tai myynti eteenpäin, olisivat ankarammin rangaistavia kuin direktiivi velvoittaa. Teot on kansallisesti osin rinnastettu moitittavuudeltaan rahanpesuun, josta on rikoslaissa säädetty ankarat rangaistukset.

Arvoisa puhemies, värderade talman! Rahat ja maksut liikkuvat rajojen yli. EU:n jäsenvaltioiden rikoslainsäädännön lähentäminen edistää rajat ylittävää viranomaisyhteistyötä. Esitys tehostaa maksuvälinepetosten torjuntaa kansallisesti ja kansainvälisesti. Esitys vahvistaa rikosoikeudellista suojaa lailliselle taloudelle ja lisää rahoitus- ja maksujärjestelmien luotettavuutta. Esitys sai myös lausuntokierroksella myönteisen vastaanoton. Sen arviointiin yleisesti selkiyttävän lainsäädäntöä.

Lakia ehdotetaan tulemaan voimaan jo tänä keväänä eli viimeistään 31. päivä toukokuuta, jolloin direktiivi on viimeistään pantava täytäntöön, jos eduskunta näin päättää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pauli Kiuru.

14.40 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Ihmisen mielikuvitus on lähestulkoon rajaton, kun puhutaan maksuvälinepetoksista, rahanpesusta, huumekaupasta, verojen kierrosta, ihmiskaupasta, laittomasta asekaupasta tai korruptiosta. Aina keksitään uusia tapoja, ja kun niitä uusia tapoja keksitään, niin on syytä olla hereillä.

Tässä ollaan muuttamassa rikoslakia, ja pohjalla on direktiivi, ja niin kuin ministeri sanoi, lausunnot ovat myönteisiä. Tällainen maksuvälineriikollisuus ja muu rikollisuus haittaavat laillista yritystoimintaa, rehellistä toimintaa. Kansainvälinen rikollisuus löytää aina uusia tapoja, valitettavia tapoja toimia, ja niin kuin ministeri myös totesi, niin ympäristö muuttuu nopeasti ja verkkomaaailma antaa uusia mahdollisuuksia. Sen takia hallituksen esitys on kannatettava, ja tässä direktiivissä on syytä olla mukana. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 43/2021 rd

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Essayah.

14.41 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin todettiin, niin pohjalla on direktiivin toimeenpano ja tämä yhtenäisen sääntelyn aikaan saaminen, mikä on myöskin maksuvälinepetoksia koskevan erityissääntelyn tavoitteena. Tässä säädetään sekä maksuvälinepetoksista että myöskin törkeistä maksuvälinepetoksista ja sitten näistä erinäisistä määrittelyistä.

Tässä yhteydessä useimmiten tulee mieleen se, että näitten maksuvälinepetosten kohteeksi joutuvat hyvin usein ne yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevat ihmiset ja sitten toisaalta, niin kuin tuossa edustaja Kiuru mainitsi, esimerkiksi yrittäjät, pienyrittäjät, joilla varmastikin on paljon vähemmän mahdollisuuksia havaita maksuvälinepetoksia ja toisaalta sitten varustautua erilaisilla kalliilla tekniikoilla niitä vastaan.

Arvoisa puhemies! Tässä tietysti herää nykyisenä digitaalisena aikana myöskin se keskustelu — ja se keskustelu liippaa läheltä näitä maksuvälinepetoksia — että millä tavalla näihin erilaisiin koko ajan laajentuviin virtuaalisiin valuuttoihin ja vastaaviin pitäisi suhtautua, koska voi ajatella niin, että niittenkin takana on erilaisia pyramidi- tai vastaavantyyppisiä huijauksia, ja siinä mielessä kaikki se, mikä tuolla verkossa liikkuu ja jolle joku yhteisö haluaa jonkun arvon määrittää, ei välttämättä olekaan näin. Kansalaisille voi olla välillä aika hämmäntävää erottaa näitä niin sanotusti laillisia vaihdannan välineitä niistä, jotka sitten perustuvat ehkä joittenkin yhteisöjen keskinäiseen sopimukseen ja joilla ei siinä ollessa olekaan välttämättä arvoa ulkopuolella, ja esimerkiksi näissä voi tapahtua hyvinkin suuria omaisuuteen ja varallisuuteen liittyviä menetyksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

14.43 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Jälleen hallitukselta tärkeä ja tarpeellinen esitys. Tässä nyt korona-aika on erityisesti osoittanut sen, kun on entistä enemmän siirrytty fyysisestä muodosta virtuaaliseen, että pitää tämä sääntely saada ajan tasalle, koska silloin me emme enää näe sitä rahaa, jota me käsittelemme, ja kaikki kulkee tuolla virtuaalisesti.

Näiden maksuvälinepetoksia koskevien pykälien kohdalla on erittäin tärkeitä lisäyksiä näihin maksuvälineisiin liittyen — datan syöttäminen tai muuttaminen, tuhoaminen ja vahingoittaminen ja niin edelleen, mihin nyt puututaan — ja paljon liittyy tietysti näihin erilaisiin tapoihin toimia ja siirtää rahoja. Mutta se, mihin pitää kyllä kiinnittää jatkossa entistä enemmän huomiota ja missä pitää lainsäädäntöä ajantasaistaa, on juuri nämä huijaukset, joita kohdistuu paljon esimerkiksi vanhuksiin. Ja kun meille tulee näitä erilaisia huijaussoittoja, sähköposteja — mitä erilaisimmilla tavoilla yritetään kalastella tietoa — niin minun mielestäni siinä on se kohta, mihin meidän pitää pystyä paremmin puuttumaan. Se muistuttaa tällaista ahdistelua monen ihmisen kohdalla: saattaa olla yönkin aikana tullut lukuksia, lukuisia yhteydenottoja, ja yritetään udella tietoja. Eli meidän pitää puuttua myös siihen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivisaari.

14.45 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Suurin osa kansalaisista on sujuvasti siirtynyt käteisen käytöstä pankki- ja luottokortteihin. Nuoriso ja monet muut tällaiset yhteis-

Punkt i protokollet PR 43/2021 rd

kuntataitavat näyttävät käyttävän maksamiseen niin älypuhelimia kuin älykelloja. Moni meistä kuitenkin arkailee uusien maksuvälineiden käyttöä. Ehkä joidenkin intoa hillitsee se, että näistä maksuvälinerikoksista kerrotaan jatkuvasti uutisissa.

Kauppajonojenkin nopeutuessa me kaikki olemme huomanneet uusien maksuvälineiden edut. Käteiskauppa vaihtorahoinen muuttui korttimaksutositteen allekirjoittamiseen, tunnusluvun näppäilemiseen ja nyt lähimaksulaitteelle vilauttamiseen.

Nopeuden ja helppouden lisäksi nykyiset maksuvälineet ovat myös parantaneet turvallisuutta. Kadonnut tai varastettu maksuväline ei automaattisesti tarkoita rahojen menettämistä tekniikan ja turvallisuuden kehittyessä. Valitettavasti, kuten täällä on todettu, myös rikollisuus on kehittynyt. Ei ole ihme, että moni vielä kenties luottaa myös käteiseen siellä piirongin laatikossa.

Puhemies! Hallituksen esityksellä maksuvälinerikoksia koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan nopeasti kehittyviin maksuvälineiden tarpeisiin ja takaamaan niiden turvallisuus. Kuten ministerikin täällä totesi, nämä maksuvälinerikokset ovat todella usein rajat ylittäviä. Samoin edustaja Kiuru kuvaili hyvin tällaista rikollisten valittavaa luovuutta, jota he viekkauksella ja vääräydellä näissä yhteyksissä toteuttavat. Se tekee siitä tietysti kuluttajan kannalta hankalaa. Siksin lainsäädännön tulisi antaa turvaa ja takeita käyttäjälle.

Kiitos siis tästä lakiesityksestä. Uskon, että se on askellusta taas parempaan ja turvallisempaan lainsäädäntöön.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Biaudet.

14.47 **Eva Biaudet r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Täällä on puhuttu siitä, miten hienoa on, että ihmiset voivat ostaa ja myydä tavaroita ja palveluita yli rajojenkin. Itse asiansahan nämä maksuvälineet ovat tosi luotettavia, ehkä vielä enemmänkin kuin ne vanhaaikaaiset setelit aina välillä. Mutta on toki niin, että se ajatus, että siihen pitää voida luottaa, on juuri se, mikä voi ylläpitää tällaista avointa markkinaa. Toki tämä direktiivi sen takia on tosi tärkeä, ja on hyvä, että me harmonisoidaan ja parannetaan mahdollisuuksia olla myöskin yhteistyössä yli rajojen, jos niihin kohdistuu rikoksia.

Halusin kiinnittää ehkä enemmän kysymyksenä huomiota oikeusministerille kuitenkin näihin rangaistusmaksimeihin. Mietin sitä, että olemme ehkä aikaisemminkin Suomessa kiinnittäneet huomiota siihen, että joskus nämä eurooppalaiset rangaistusmaksimit ovat aika kovia verrattuna meidän perinteisiin. Ehkä toivoisin, että tulevaisuudessakin vaikutetaan kuitenkin EU:ssakin siihen, että meidän sinänsä hyvä rangaistushaitari tai -sääntely ei muuttuisi näitten direktiivien myötä ainakaan sellaiseen suuntaan, jota me ei katsota taroituksenmukaiseksi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

14.49 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kun maailma muuttuu, on hyvä, että lainsäädäntö yrittää pysyä mukana. Maksaminen on siirtynyt pitkälti sähköisiin välineisiin, ja kryptovaluutatkin ovat tulleet jäädäkseen. Niitten käyttö on hyvinkin aktiivista joissakin yhteiskuntaryhmissä. Kuitenkin niistä tiedetään, että niitten valuuttakurssien heilahtelu saattaa olla aika arvaamatonta. Alkuperästä ei oikein tiedetä, ne eivät ole sillä tavalla läpinäkyviä, ja aika paljon rahanpesua tapahtuu tällaisten virtuaalivaluuttojen kautta.

Punkt i protokollet PR 43/2021 rd

Mielestäni on tärkeää, että yritetään yhdistää kansainvälisesti voimat ja tehdä se, mikä on tehtävissä, jotta ihmiset eivät menetä hyvässä uskossa rahojaan, kun ovat tämäntyyppisille alustoille siirtyneet.

Pohdin sitten myöskin ihan näitä — meidän näkökulmasta joskus huvittavia ja pieniäkin — käytännön rahahuijausyrityksiä: nyt kun tässä tällaisten rikosten valmistelukin tulee kielletyksi, niin onko jatkossa kielletty joku nigerialainen, joka lähestyy meikäläisiä ja joka on saanut ison perinnön ja haluaa sitten vain vähän yhteystietoja ja pankkitunnukset, niin että voisi jakaa tätä tai loistavaa bisnesideaansa? Näihinän aina joku tarttuu, jos näitä miljoonittain lähetetään ympäri maailmaa, vaikka ne ovat tietyllä tapaa huvittaviaakin. Onko nyt sitten jatkossa niin, että jos saan tällaisen sähköpostin, niin voin vastata, jos haluaisin vastata, että tämä on, tiedätekö, rikollista toimintaa, että tästä voi tehdä rikosilmoituksen? Tavallaanhan se olisi apu, että nämä saataisiin kiinni jo ennen kuin kukaan mummo sinne sitten rahojaan laittaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Werning.

14.51 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä aiemmissa puheenvuoroissa ollaan todettu, maailma muuttuu ja lainsäädännönkin tulee siinä mukana sitten kulkea ja muuttua. Se on ihan totta, että näitä uusia maksutapoja digitalisaation myötä ja teknologian myötä kehittyä ja virtuaalimaksut ovat vain yhä enemmän arkea, kuten myös mobiilimaksut.

Pidän tärkeänä sitä, että nämä lakiin ehdotetut muutokset toteutetaan ja sitä myötä saadaan sitten tämä EU-direktiivikin käytäntöön täällä meillä Suomessa. Laki on erittäin kannatettava. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

14.52 Peter Östman kd: Kiitos, puheenjohtaja! Tämäkin lakiesitys on kannatettava ja hyvä, hyvään tarkoitukseen keskitytään. Sehän pohjautuu tähän direktiiviin, niin kuin tässä on kuultu.

Mutta kiinnitin huomiota siihen, kun edustaja Ovaska nosti esille omassa puheenvuorossaan nämä niin sanotut huijausyritykset, mitä tapahtuu puhelinmarkkinoinnin avulla ja kautta, että esimerkiksi yksityisille ihmisille, yleensä myöskin vanhoille ihmisille, soittelaan ja myydään tavaraa, ja sitten jos hän, joka saa sen puhelinsoiton, ei tunne juridiikkaa tarpeeksi hyvin, että miten tarkasti tulisi vastata ja kieltäytyä näistä tarjouksista, niin muutamana viikkoa päästä saattaa tippua lasku postiluukkuun. Se, miten yksityinen ihminen pääsee irti näistä kuvioista, on yleensä aika haasteellista — puhumattakaan siitä, että myöskin yritykset saavat puhelimitse tällaisia tarjouksia, että esimerkiksi tarjotaan parempaa näkävyyttä digimaailmassa ja optimoidaan verkkosivuja ja niin edespäin. Jos se yrittäjä ei tiedä tarkkaan, että hänen tulisi vastata jyrkästi ”ei” tähän tarjoukseen, niin tulee lasku, ja sitten kun se lasku saapuu, niin hänen pitäisi reklamoida siitä tietyn määräajan kuluessa, ja sitten jos tulee maksumuistutus, niin yrittäjän tulisi myöskin tietää, miten reagoida siinä vaiheessa. Vaikka tämä asia ei nyt varsinaisesti kuulu tähän, niin kysyisin kuitenkin oikeusministeriltä: oletteko te tarkentamassa lainsäädäntöä näiden asioiden suhteen, koska myös tämä todella on merkittävä ongelma yhteiskunnassamme?

Punkt i protokollet PR 43/2021 rd

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Henriksson.

14.54 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos, arvoisat kansanedustajat, tästäkin tuesta ja hyvistä kysymyksistä ja kommentteista.

Lähden ehkä liikkeelle siitä, mitä tarkoitetaan virtuaalivaluutalla. Elikkä virtuaalivaluutalla tarkoitetaan digitaalisessa muodossa olevaa arvoa, jota keskuspankki tai muu viranomainen ei ole laskenut liikkeeseen ja joka ei ole tässä mielessä samalla lailla laillinen maksuväline kuin esimerkiksi euro, mutta henkilö voi laillisesti käyttää virtuaalivaluutaa maksuvälineenä taikka siirtää, tallentaa tai vaihtaa sitä sähköisesti, ja virtuaalivaluutta voidaan vaihtaa keskuspankin liikkeelle laskemaan valuuttaan, kuten euroon. Sen takia tämä direktiivi ja se lainsäädäntö, mitä me nyt teemme sen nojalla, on varsin tärkeitä. Ehkä tunnetuin virtuaalivaluutta on bitcoin.

No, tässä on tuotu esille hyviä näkökohtia siitä, että tänä päivänä netissä tehdään paljon kauppaa, ja yleensä, kun me ostetaan tavaraa netin kautta, me käytetään luottokorttia tavallaan niin kuin normaalia rahaa. Virtuaalivaluutaa käytetään usein rikollisissa toiminnaissa, huumausainekaupassa, ja niihin liittyy myös rahanpesua hyvin usein. Sen takia on tärkeitä, että tämä esitys nyt menee eteenpäin.

Tilanne on se, että Suomessa meillä on, niin kuin sanoin avauspuheenvuorossani, aika lailla ajan tasalla oleva lainsäädäntö, mutta ongelma on ollut se, että muualla Euroopassa ei ole ollut, ja sen takia tämä direktiivi on tärkeä.

Suomen rikoslaki on kattanut tietojärjestelmien kautta tapahtuvat maksuvälinepetokset jo pitkään, ja, niin kuin sanoin, muissa EU-maissa tämä kehitys on ollut paljon hitaampaa. Ne, jotka ovat käyneet Brysselissä, tietävät myös, että siellä on esimerkiksi taksissa usein oltava käteistä rahaa, koska maksukortit eivät siellä kelpaa. Siinäkin mielessä Suomi on edelläkävijä. Ja myös mobiilimaksaminen on Suomessa tavanomaista yleisempää.

No tämän direktiivin merkitys on se, että EU-tasolla säännellään nyt näihin uusiin maksamistapoihin liittyvien väärinkäytösten rangaistavuudesta. Ja niin kuin edustaja Biaudet toi esille, Suomihan aina, kun me käydään neuvotteluja, pitää tiukasti kiinni siitä ja korostaa sitä, että EU-instrumentit ovat sellaisia — mitä tulee rangaistusasteikkoihin — että niissä pitää kunnioittaa kansallista oikeusjärjestelmää. Mehän ei haluta sellaista järjestelmää, että me harmonisoitaisiin rangaistusasteikkoja, se ei ole se meidän toimintalinjamme. Mutta tässä asiassa katsotaan, että nämä asteikot, jotka on tässä nyt esitetty, ovat myös kriminaalipoliittisesti hyväksyttävissä.

Edustaja Östman kysyi tästä puhelinmyynnistä. Siinä on myös niin kutsuttu omnibusdirektiivi vireillä, ja sen osalta voin sanoa, että valmistelu on käynnissä, ja myös tähän asiaan voimme palata myöhemmin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Essayah.

14.58 Sari Essayah kd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Halusin vain tarkentaa ministeri Henrikssonin puheenvuorossaan esille nostamaan Belgiaan liittyen maassa viisi vuotta asuneena, että siellä on kyllä erinomaisen hyvä pankkijärjestelmä, mutta se syy, minkä tähden taksit eivät halua käyttää sitä maksukorttia, liittyy pikemminkin harmaaseen talouteen. Elikkä siellä kyllä taksit ovat auliisti valmiita ajamaan vaikka ilmaiseksi lähimmälle automaatille, kunhan asiakas maksaa käteisellä — heillä on tällainen järjestelmä, että pienempien yritysten ei tarvitse välttämättä pitää muuta kuin yksinkertaista kirjanpitoa — niin

Punkt i protokollet PR 43/2021 rd

etteivät nämä maksut sitten tätä myöten tule rekisteröidyiksi heidän kirjanpitoonsa. Elikkä tässä on paljolti tätä syytä sen taustalla.

Sinällänsä Benelux-maat ja Skandinavian maat ovat ihan Euroopan kärkeä pankkijärjestelmissä, erilaisissa maksujärjestelmissä ja sähköisessä maksamisessa, kun taas sitten, kun itse olin tämmöistä sepa-maksudirektiivin täytäntöönpanoa tekemässä raportöörinä Euroopan parlamentissa, huomasin tosiaan, miten kankeita järjestelmiä on Etelä-Euroopassa, miten saksalainen järjestelmä on vanhanaikainen, ranskalainen myöskin, ja miten suurelta osalta Itä-Euroopasta puuttuu ihan ihmisten perusluottamus pankkijärjestelmiin ylipäätänsäkin — elikkä siellä on vielä valtavan paljon kansalaisia, jotka säilyttävät rahojansa patjan alla ja kenkälaatikoissa ja ties missä. Se on hämmäntävää, miten erilaisilla tasoilla Euroopassakin nämä järjestelmät ovat tälläkin hetkellä.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till lagutskottet.